

4. 11-12.

IFJÚ * ÉVEK

1. KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont)

1		2	3		■	■	4	5	6		7
	■	8		■	9	10	■	11		■	
12	13		■	14			15	■	16	17	
18		■	19						■	20	
21		22	■	23				■	24		
■	25		26	■	27		■	28			■
29	■	30		31	■	■	32			■	33
34	35		■	36	37	38		■	39	40	
41		■	42						■	43	
44		45	■	46				■	47		
48	■	49	50	■	51		■	52		■	
53					■	■	54				

Vízszintes sorok: 1. Magyar vezér. 4. Toldi öreg szolgája. 8. Mindennek okozója. 9. Y. Á. 11. Betű fonetikusán. 12. Erdélyi folyó. 14. Női név. 16. Apostol. 18. Nógatás. 19. Evang. püspök. 20. Ford. mássalhangzó. 21. Figyelmeztet. 23. Idegen férfinév. 24. Ford. égitest. 25. Németül: hang. 27. Azonos mássalhangzók. 28. Iskolában van. 30. „Ért” betűi felcserélve. 32. Falon lóg. 34. E. N. T. 36. . . . -fere. 39. Mutatószó. 41. Buzdítás. 42. Költő. 43. Rangjelzés. 44. T. S. Z. 46. Ford. női név. 47. Régi magyar név. 49. Szerzőszám. 51. Határozószó. 52. ááááá. 53. Füsttermék. 54. Iskola.

Függőleges sorok: 1. Bibliai papi nemzetség. 2. Ford. angol férfinév. 3. Ugyanaz mint 8. vízszintes. 5. Mutatónévmás. 6. Sok ember. 7. Ellenség, röviden. 9. Ford. vízsz. hibásan. 10. Átdöf. 13. Hangszer. 14. Testrész. 15. Németül: ángolna. 17. A folyó teszi eső után. 22. Halotti . . . ülnek. 24. Lelkészi. 26. N. T. 28. Mássalhangzó fon. 29. Első segítyt nyújtanak. 31. Amit eszünk. 32. Eszköz. 33. A legnagyobb pesti pályaudvar. 35. Nógatás. 37. Női név. 38. Németül: vörösség. 40. A sakkjátszma vége. 45. Lakat. 47. Földművelő eszköz. 50. Görög betű. 52. Nem valódi.

IFJÚ ÉVEK

IFJÚSÁGI FOLYÓIRAT

XI. ÉVFOLYAM — 1932/33. TANÉV

MEGJELENIK JÚLIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL
MINDEN HÓNAP 10-ÉN.

BUDAPEST

Ifj. Kellner Ernő könyvnyomdája, V., Csáky-utca 10.

77181

Rimár Jenőné
adománya

*HISZEK EGY ISTENBEN,
HISZEK EGY HAZÁBAN,
HISZEK EGY ISTENI ÖRÖK IGAZSÁGBAN,
HISZEK MAGYARORSZÁG FELTÁMADÁSÁBAN!*

ÁMEN.

IFJÚ ÉVEK

XI. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM.

BUDAPEST, 1932. SZEPTEMBER 10.

Ki gondolt erre?

Gondoltál-e arra, három hónapig ingyenélő, réten szaladgáló, nadrágot szagató, futballozó, vagy lubickoló kisöcsém, hogy te rettenetesen sokkal tartozol?

Eszedbe jutott-e, hosszúnadrágos, cigarettázó felsős barátom, a három hónapig tartó evezés és úszás, nyaralás és udvarlás közepette, hogy neked óriási kötelezettségeid vannak?

Felöltött-e önben az a gondolat, mosogatás helyett strandolással, szőnyegporolás helyett teniszezéssel, rántás-kavarás helyett Marlitt-olvasással foglalkozó kisaszony, hogy önnek adósságai vannak?

—o—

Vagy talán-talán nem vettétek volna észre, hogy a szeptember közeledtével édesapátok homlokán egyre sűrűbbek és egyre mélyebbek lesznek Gond apó barázdái? Hogy az édesanyátok ajkáról egyre gyakrabban röppennek el és egyre hosszabbak lesznek a sóhajtások? Tudjátok-e, mi húzódott meg azok mögött a barázdák mögött, azok mögött a sóhajtások mögött? A tandíj gondja, a tartásdíj gondja, az elszagattott ruhák és elfutballozott cipők gondja; a szülői szeretet és jóság anyyi, de anyyi gondja: mi lesz a gyerekből, fog-e tanulni, érdemes-e annyit áldozni érte?

Nos hát, fiúk, lányok, urak, úrfiak, kisasszonyok és egyéb szerzetek, ez a ti tar-

tozástok. Ez a barázda, meg ez a sóhaj. Az, hogy a gondbarázdából ne legyen elkeseredés, hogy a sóhajtásból ne legyen zokogás. Az, hogy szorgalmas munkával, derék tanulással elsimítsátok azokat a ráncokat, és mosolygássá édesítsétek a sóhajtást. Az a ti kötelezettségtek, hogy érdemesek legyetek szüleitek gondoskodó szeretetére.

—o—

De gyerünk csak tovább! Gondoltál-e arra, hogy a másik szülednek, a hazádnak, milyen sokkal tartozol? Te, annak a homlokán van ám most sok ránc, annak az élete sóhajos most nagyon, bús most igen! Te, ezek is rád várnak, ezekkel is te tartozol! Mert nem frázis ám az, amit önképzőkörben és önképzőkörön kívül szinte az unalomig mondogatnak neked, hogy te vagy a „magyar jövő“. Mert igazán a te kötelezettséged az, hogy valóra váltsad annak a jobb sorsnak a reményét, ami után milliók vágyakoznak. És tudod-e azt, hogy amikor a harmadik deklináción rágódol, mikor a „a hajított test mozgása“ mellett keseregsz, mikor a Gangesz mellékfolyóit, vagy Hannibal hadjáratait tanulod, vagy a Szögfüggvények fölött rágod a körmödet, akkor éppen ezt teszed?! Egész biztos nem tudod, mert akkor nem tennéd mind ezt olyan nagyon lélektelenül és kedvetlenül.

—o—

És azután ki gondolt arra, hogy mennyivel tartoztok annak, aki mindnyájunk édesatyja, akinek szülőt és hazát, otthont és iskolát, mindent-mindent köszönhettek?! Vagy talán hessegessük el ezt a gondolatot, mert egy kicsit kényelmetlen neked? Mert Neki annyival tartozunk, hogy ha mindent megteszünk, akkor is csak rest és haszontalan szolgálk maradunk . . . ?

—o—

Nos, ki gondolt a nyáron ezekre a tartozásokra? Ki gondolt arra, hogy ezek most szeptemberben mind-mind lejárnak? Hogy a szeptember könyörtelenül felszólít: adós, fizess!

Tudom én jól, hogy pompás volt a vakáció, hogy kár, hogy vége van, hogy

olyan rövid volt, stb., stb. De ahogy én titeket ismerlek, fiúk, leányok, urak, úrfiak, kisasszonyok és egyéb szerzetek, tudom, hogy nem szerettek tartozni senkinek. Tudom, most azzal a kemény elszárással indultok neki ennek az iskolaévnak, hogy megfizettek minden tartozást az utolsó fillérig. Tudom, örömmel köszöntitek a szeptembert, mert most végre megmutathatjátok, hogy nem hiába helyeztek belétek kölesönképpen annyi gondoskodást és szeretetet, annyi várákozást és reménységet.

—o—

Nos, ki gondolt arra, hogy ez a szeptember igazi szívbeli öröme?!

K. A.

Vidovszky Kálmán.

„Ha azonban baj történik — hiszen történhetik — akkor is megnyugtat, hogy az én jó embereim szeretettel állanak kis családom mellett . . . Ebben a tudatban bízom magam a jó Istenre.“

E szavakkal búcsúzik július 4-i epe-

kollégiumban az ifjú leányok lelki irányítása, a Luther-Otthonban ifjak baráti vezetése, a cserkészek nevelése, a gödöllői világösszejövetel szervezése, a Magyar Cserkész szerkesztése, a sok vágyó lélek számára előadás. És otthon! Két éve ta-

műtétje előtt e sorok írójától Vidovszky Kálmán. S e végső sorok oly igazán jellemzik a nemeslelkű, jóságos, esupaszív embert, ki nyugodtan ment Urához, mikor szólította. Ment nyugodtan, pedig nagyon korán volt az ő elmenetele. Sok munkája maradt félbe: a budapesti leány-

lálta meg a kollégium szeretett fiatal tanárnőjében, Szarvasi Olgában a megértő hitvest, kivel oly boldogan élt — s ott volt egyéves Tamás fiacskája. Őket volt csak nehéz elhagynia! De ő ment, nyugodtan távozott, mert bízott Istenben, hogy az nem hagyja árván elhagyott

munkakörét, melyben ő jó magokat vetett; hitt benne, hogy a jó Isten jó emberekkel övéi mellé áll majd!!

S mégis elszorul a szívünk, mikor e sorokat írjuk, hogy emléket állítsunk az Ifjú Években Kálmán bácsinak. Egyik legjobb barátját vesztette el benne lapunk: ha kértük, írt bele; ha kellett, agitált érte, barátokat szerzett; konferenciáink lelke, mozgatója volt ő, ott előadott, beszélgetett, jóságosan mosolygott. S ebben a jóságos mosolygásban nyilatkozott meg lénye, s ez volt hatásának titka. E kedves

mosoly őszinte lelkének tükre volt, és mivel őszinte, egyenes volt, azért szerette mindenki, de rajongott érte főleg az ifjúság.

S ha most eltűnt előlünk alakja, élénk tárul gyermekien egyenes lelke imádságos könyvéből, az Imádságos fiúk-ból; foroghatja ezt fiú-leány egyaránt, mert közelebb jut általa Istenéhez. Eléri lelke a jó Istent, kihez Vidovszky Kálmán bácsi oly nyugodtan távozott, mert jó és hű szolgálja volt. Említsük hálás szeretettel nagy nevét!

B. D.

Mindennap — az Élet Könyvéből!

A nagy élet titka.

Szept. 10. Dániel, 1. 1—8. Ki ne szeretne nagy életet élni? S mennyien elbuknak, mert nem tudják, hogy melyik út vezet oda. Dániel nem akart nagy életet élni. Csak azt tökéltte el, hogy az életét nem szolgáltatja ki mindenféle közönséges célra.

Szept. 11. 9—16. Dániel királyi család sarja volt. A külső körülmények mégsem kedveztek, hogy nagy életét éljen. Azon elhatározása, hogy egészen Istenre összpontosítja életét, csak nehezítette számára az érvényesülési lehetőségeket. És mégsem marad alul. A nagy élet titka, — szinte ellenmondás: az önmegtágadás.

Szept. 12. 17—21. Dánielt a lelki élete nem tette félszeggé. Mindenben tízszeresét produkálta annak, amit más. Az önmegtágadó élet sohasem dekadens. Mennyi tehetséges osztálytársam volt, sok briliáns elme! Hol vannak ma? Időnap előtt kerültek temetőbe. Nem a háború vitte el őket. Nem is az, hogy gyöngé szervezetet

örökölték! Csak az, hogy nem ismertek istenfélelmet, s azt gondolták, hogy nekik mindent lehet.

Szept. 13. Dániel, 2. 1—11. A nagy élet azáltal is fejlődik, hogy nagy alkalmakhoz jut. Az emberiség nyomorúságos helyzete, a lelki és gazdasági zürzavar ma is kínálja a nagy alkalmat. E miatt ne aggódj! Isten neked is fog nagy alkalmakat adni. Csak te ne légy törpe hozzá, mint a Nabukodonozor bölesei!

Szept. 14. 12—23. Amit az istenek nem tudnak megoldani, megjelenti azt az Isten. Nabukodonozor bölesei csak eszméssel, elképzelt, emberi erővel kitalált istenekkel voltak ismeretségben. Dániel az *egy*, személyes, magát csodálatosan kijelentő Istent ismerte. Ma is csak azok tudnak segíteni, akik a bibliában kijelentett Istennel élnek közösségben.

Szept. 15. 24—30. Figyelj az utolsó versre! Dániel nem az ő tudástöbbletének tulajdonítja, hogy segíteni tud, hanem az Istennek, Aki beavatkozott az ő életébe, s

Aki kész beavatkozni a legkisebb ember életébe is.

Szept. 16. 31—42. Itt látszik, hogy Dánielt mily széles látókörűvé tette az Istenel való élet. Ma sem a világhistória, hanem a hívő meglátás juttat a legszélesebb látókörhöz. Mi lesz majd, ha a magyar közélet problémáiba is Dániel-szemű ifjak és férfiak néznek bele!

Szept. 17. 43—49. A világesemények központjában az Isten országának felállítása van. Ha ezt meglátod, megnyílik a szemed. Megszűnik a jövőn való kétségbeesés, s valami ellenállhatatlanul siettet, hogy a magad életét is fektesd isteni vonalakra, mert ez a nagy élet legnagyobb titka.

Szept. 18. Dán. 3. 1—7. Lehet, hogy Nabukodonozor nem gondolt arra, hogy imádhassa az arany állóképet. Ez már csak az udvaroncok és hízelgők műve volt. Sok azt gondolja, hogy a hízelgés is hozzátartozik a nagy élet titkaihoz. A tanárok előtt is ezzel akarnak előbbre jutni. Ha nem akarod elrúttítani az életedet, vedd ki a hízelgést szívedből.

Szept. 19. 8—12. Ha mély életet élsz, lesznek ellenségeid. Mosolyognak rajtad, hogy bibliát olvassz. És te abbahagyod? Akkor nem lesz az életed sohasem mély élet!

Szept. 20. 13—18. Aki az életét a legjobbra akarja használni, az számoljon halálosan komoly helyzetekkel. Isten mellé szegődni annyi, mint vállalni kockázatokot, hősközhöz illő kemény feladatokat. De ne félj! Csak légy határozott. E nélkül nem lehet nagy élet!

Szept. 21. 19—23. Milyen bízható lehetett Dániel három barátjának, hogy akik vitték őket, azok már megégtek. Ők még nem. Ha megnézem azok életét, akik Isten

ellen élnek, biztatást kaphatok, hogy ne tárgítsak Tőle. Élni az Istentől jövő titkos biztatásokkal, ez is titka a nagy életnek.

Szept. 22. 24—26. Tudod, ki a titokzatos Negyedik? Homályosan láttatja a próféta is. Mi már tudjuk, hogy Jézus Krisztus az, aki társul velünk. Ott jár mellettünk, mikor a kísértés tűzének kemencéjében az elbukás ellen küzdünk. Hogy Ő velünk lehet, ez a nagy élet legvégső titka.

Szept. 23. 27—30. Nagy életet csak hívő ember élhet. Ez, amit meglátott Nabukodonozor. Vajha ezt látnád meg te is! Istennek szüksége van reád, hogy segítsen az egész emberiségen, s benne a mi szegény magyar népünkön. Felébredni az Isten számára: ez a nagy élet titka!

Mi mutatja, hogy Jézus él?

Tavaly a Márk evangéliumát vettük folytatólagos olvasásban. Az idén a Cselekedetek könyvét. Az első 3 fejezetet beosztjuk 6 versenként: a szept. 24.-től okt. 9.-ig eső 16 napra. Remélem, nem tettetek rossz tapasztalatot a nyáron, hogy nagyobbbrészt összevonva kaptátok a vezérfonalat. Az első fejezet napi kezdőversei a következők: 1., 6., 13., 19. Szept. 28.-án áttérték a második fej.-re. Itt a kezdőversek: 1., 7., 14., 19., 25., 31., 37., 42. A két első fejezet tele van tünetekkel, amik mutatják, hogy Jézus él. Csak akkor ismerjük Jézust, ha most is élőnek tudjuk felfogni. Segítségképpen mindennapra jelezük azt a gondolatot, amelyre rá kell jönnötök. *Jézus él, mert:* parancsot ad, varakozásokat kelt fel bennünk; ma is vannak tanítványai; gondoskodik utánpótlásról. *Jézus él, ezt mutatja a második fej.-ben, hogy:* követői a Lélek esodálatos ajándékaiban részesülnek; embereket mássá

tesz; már ifjakat is meg tud ragadni; a keresztben nem érhetett véget az élete; már az őtestámentomi igék is így szólnak róla; más életfejedelmet azóta sem kapott a világ; olyanok is elfogadják megváltójuknak, akik sokáig ellenkeznek; csodálatos szeretetre teszi képessé az embereket.

Jézus révén mi is élethez juthatunk.

Okt. 6.-án a 3. fejjel érkezünk. Négy napra osztjuk be. Kezdőversek: 1.,

7., 12., 18. Itt a tanítványok életét figyeljük meg. Mi mutatja, hogy Jézus életéből nyereségünk van? Felelet: mernek emberi erőt meghaladó nagy feladatokra vállalkozni; határtalan öröm tölti el szívüket; megértik az isteni kijelentést, a Róla szóló összes írásokat; tudnak másokat is megtéríteni. — Természetesen még sok más felelet is van ezen igékben. Nem baj, ha ti másra találtok. Csak a lélek egyezzen a mi feleleteinkkel!

Gáncs Aladár.

Hallottátok,

mit suttognak? Azt, hogy kedvezőbb lett volna a magyar olimpiai eredmény, ha egyes atlétáink ott ültek volna Pál apostol mellett, amikor a korinthusi arénában, 1900 évvel ezelőtt figyelte a görög atléták versenyét. Hogy tudták azok magukat „türtöztetni“! Nem lehet a testet egyszerre élvezetekre is, meg a sportban való babérratadásokra is használni. Az olimpiai versenyeken nemcsak a test méretik meg, nemcsak az izmok és idegek acélossága, a tüdő és szív teherbírása, hanem a jellem tisztasága, az önuralom, a koncentrált tudás, a lemondás, a hiúságtól való elfordulás, lélekjelenlét: szóval a lélek. Az Isten sokkal jobban összeácsolta ezt a kettőt, semhogy egymástól elkülönítve akármelyik is sokravidhetné. A losangelesi stadionban bizonyára felvillant az erős augusztusi napfényben több fehér test, amelynek teljesítményén, mint transzparensszerűen keresztül a lélek hatalmas megnyilvánulásai sugároznak felénk. Bajnokokat látok magam előtt, akikről leérezik:

ezen imádkozók. Futókat, akik a 40. kilométer táján már csak abból vesznek erőt, hogy a bibliának egyik igéjét szorongatják tudatukban . . .

Valami fenséges dolog az olimpiász! Pál is nézett végig ilyet, azért tud oly éleken írni a vele kapcsolatos élményekről. Nem is törölné el az olimpiászokat, de megafonnal hívná az olimpiászról hazatérő, diadalittas publikumot, abba a másik arénába, amelyben a legjobb verseny folyik: a bűn ezernyi akadályán, hálóján és törvetésén keresztül a mennyei koronáért, a tisztaságért, az Isten-gyermeki életben való megállásért; a hitért, a szeretetért, a reményért: a Krisztusért.

Ebből a megafónból úszik feléd egy kis hangfoszlány, hazám Ifjúsága! Te, aki úgy fel tudsz hevülni a sport zöldpázsitos arénájában, mikor látod már meg a Pál nagy arénáját? Lásd, Ő előle a Krisztus arénája nem takarta el a görög atléták korinthusi arénáját. A „Sport“ újság zöld hasábjai miért takarják el előled a Krisztus arénájának fehér futó-szalagjait? Ha

csak fél érdeklődést szentelnél erre, — kétszeresen, — nem, — százszeresen, több lenne az örömed, mint ott. Azt? — azt meg lehet únni. Ezt? . . .

II. Rákóczi Ferenc vallomásai, 439 oldalas könyv, van az asztalomon. Valaki, aki először a világ arénájában és lovagjátékainak olimpiászán futott az élen! Azután átjött a másik arénába. Micsoda súlydobás várt ott reá, amikor bűneinek terhét dobhatta a Golgotán átszegezett Krisztus lábaihoz. Az önmaga korábbi önző céljaitól való elfordulásnak milyen távfutamat futotta meg, míg az elkényeztetett, öntelt fejedelemfi így tudott írni:

„félek titkos bűneimtől és beismerem, hogy rosszabb vagyok, mint aminőnek önmagamat látom. Nyilatkoztasd ki nekem, mi nem tetszik Teneked énbennem! Te is-

mered szándékom tisztaságát, midőn színed elé járulok, de a gondolataim mindjárt hiábavalóságokra ragadnak, és szertekalandozva térnek meg Tetőled. Nem azért, mivel azokhoz ragaszkodom, — mert nincs semmi a világban, aminek nélkülözése nehézne látszanék nekem. De hazudom, ha azt mondanám, hogy nincs még itt sok dolog, amiben gyönyörködöm! . . .“

Látod ezt a tusakodást? Ez nem pentatlon, ez nem dekatlon, ez megszámlálhatatlan számú „atlon“. De fenséges! A losangelesi olimpiásznak vége. Négy évig szünet van most. De a belki olimpiász folyik: Krisztus hív és vár. Jer át oda. A nagy Rákóczi esete zálog és szimbólum. Ne mondja senki, hogy magyar fajtám nem termelt rá a másik arénában való részvételre!

Gáncs Aludár.

Jánoskám, gyere ide!...

Fiatalok vagyunk és álmokat kergetünk. Rohanunk az ifjúság szilaj, lázas erejével távoli szépségek, nagy, szent célok felé, s ha a valóság széttépi durván a színes ábrándokat: mindég újakat szövünk. — Ez a kor a „miért“-ek ideje, mikor kutatva nézünk a mélységekbe és keressük a célt, melyért vagyunk. Ezek a kétkedések és a szent hitek évei, a lelkesedés és csüggedés, ábrándok és valóságraébredés gazdag napjai. Sokszor olyan céltalan és értelmetlen minden, de elég egy pillanat, és új tartalommal telik meg a lélek: épp ebben van az ifjúság valóságot megszépítő ereje, s mindig újra támadó hite.

Egyszer egy ilyen rövid pillanat adott feleletet egy fiatal leány célkutató „miért“-jére, és a valóság töltötte be igaz

tartalmával a lelkét, melyet az üres, csillogó ábrándok kergetése tett nyugtalanná.

Tavaszi felé járt az idő, de még hideg szél fúj a Dunán. Mária lassan ment át a hídon, összébbhúzta magán a kabátját, és szorosabban fogta szétesőlapú könyveit. Megállt egy percre a híd közepén, és belebámult a sejtelmes vízbe. Olvadozó jég-táblák úsztak, mint valami ködfátylak, s tompán ütődtek a híd kőpilléreihez. Olyan ez, mint az élet — gondolta, — egyre csak morajlik tovább, s mi csak a felületét látjuk, pedig mennyi gazdag titok van a mélyén!

Ment tovább, de a szürke, ködös idő hangulata beborította a lelkét. Ilyenkor minden kínzó gondolat előjön, ami máskor talán, a vidám napsütésben, a lélek mé-

lyére merül. Mária az a lélek volt, ki sokat töprengett, és kinek sokszor törte össze legszebb álmait a valóság. Nyolcadikba járt, és szeretett tanulni, minden vágya az volt, hogy egyetemre menjen, de szülei szégyének, s kell a pénz a fiúk taníttatására. Sokat lázongott: fájtak ezek az egyhangú, szürke napok, a kilátástalan jövő. Sokszor kívánta: bár férfi lenne; akkor nekirohanhatna fiatalos erejével és lelkesedésével az életnek, és küzdhetne, dolgozhatna. De így? Mi egy leány sorsa? Elkallódni a színes álmokkal a többi között, beleveszni az egyforma napok céltalan rohanásába? S még boldog lehet, ha majd egy porszagú kis hivatalnok bevezeti a lányálmok virágos révébe: a házasságba! . . . Hát ez a nagy cél, ez az a tartalom, mely betölti a nagy várásokat, csodás álmokat? — Olyan sívárnak érezte a lelkét, és olyan fájón céltalan volt minden.

Szétszakadozva röpültek a felhők, egymást kergetve rohantak idegen városok és mezők felé; akár az emberek örök vágyai és kínzó miértjei . . .

Mária hazaérkezett. Előtte szaladt be a kapun egy matrózkabátos kis fiú. Huncutul mosolygó arccal bújt a nagy kapu mögé és kipislogott, hogy vajjon látta-e a

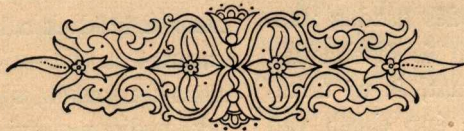
Mami. Mária csodálkozva állt meg; hogy lehet, hogy egyszerre így megvilágosodott ez a rideg, hűvös kapualj?

Nézte a mosolygó gyermek szőke fejét, s valami ismeretlen melegség fogta át a szívét. Egy fiatal nő állt meg a kapu előtt és beszólt: „Jánoskám, gyere ide!” — Miért van ennyi melegség ennek a nőnek a hangjában, mikor a kis fiát hívja? — A gyerek előbújt és ragyogó arccal szaladt az Anyjához. Az megesókolta a kipirult gyermekarcot, és mosolygott. És mosolya drágább volt Rafael Madonnájának mosolyánál, mert az életre mosolygott: a kisfiára!

Mária érezte, hogy kezd a lelke megtelni valami csodás, nagy tartalommal. Könnyes, ámuló szemekkel nézett utánuk. A nő fogta a kis fiú kezét, s az előcsillanó napsugár ragyogva kísérté kettőjük alakját. Valami boldog, szent érzés fogta el Máriát; és könnyesen, mosolyogva — mint aki megtalálta a nagy célt — suttozta: „Jánoskám, gyere ide!”

Vass Ilona.

A budapesti ev. leánykollégium növendékének az 1932. évi májusi tanulmányi versenyen első díszét nyert novellája.

Moravcsik Mihály emlékezete.

Most karácsonykor lesz 60 esztendeje, hogy Moravcsik Mihály aszódi lelkész az egyházi közgyűlésen mint helyi evangéliumot csillogó szemmel, arcán az öröm rózsáitól gyulladozva, kihirdette, „hogy a gimnázium építkezésének műve annyi küzdelem után immár minden részleteiben, anélkül, hogy a legkisebb adósság is maradt volna, teljesen be van fejezve.“ Azóta 60 eseménydús év pergett alá s a régi emeletes épület, melynek földszinti falai között még Petőfi tanult, előregedett, kicsiny lett a fejlődő iskola részére; majd a múlt évtől kezdve megújítva egy új evang. intézmény otthonának szolgál, mert benne alakult meg a Petőfi-reálgimnázium internátusa.

Ebből az alkalomból kívánjuk felújítani nemes emlékezetét az építő Moravcsik Mihálynak, ki annak idején szent lelkesedésével a már-már elhaló gimnáziumot is megmentette. Longfellow írja, hogy a nagy emberek oly nyomokat írnak az idő homokjára, melyek olvasásával új lelket meríthet a késő nemzedék. Moravcsik életútját követve, mi is megtalálhatjuk a tettekben megnyilatkozó hitnek a lelkét.

A ma idegen igában senyvedő Liptó földjén születik, hol becsületes tót iparosok ősei, de anyja révén a Gönczy-család magyar vére öröklődik benne. Korán árvaságra jut, s másokat tanítva tanul maga is a lipótszentmiklósi kis gimnáziumban.

Ekkor válaszúthoz ér. Azok a lipótiak, akik Szvatopluk birodalmáról álmodoznak, Nagyrőce felé veszik útjukat, — akik a magyar nemzeti eszme hívei, Rozsnyón tanulnak tovább. És bizonytalán mondom, hogy ezek a Moravcsik Mihályok, Kramarsik Károlyok, Repcsik és Breznyik Já-

nosok sokkal több szolgálatot tettek a magyar génusznak, mint sok ősi magyar név hordozója.

Rozsnyón a gimnázium telve magyar lobogással. A városi Magyar Olvasó Egylet egy nagy könyvtárt bocsát az ifjúság rendelkezésére, az 1837-ben igazgatónak meghívott Dr. Pelech Jánostól azt kívánják, hogy a magyar nyelvet a rábízott ifjúság között diadalra vezesse. Ezt a szellemet találja itt Moravcsik Mihály 1837-ben, mikor tanárai között itt látjuk már az izzó nemzeti lélekkel, szövétnekként égő Kramarsik Károlyt, kinek 55 év múlva jó magam is áldó tanulója voltam.

Áldó lélekkel gondolt Moravcsik is mindig Rozsnyóra, s 60 év múlva 300 K-ás alapítványt tett a magyarul megtanuló tót diákok részére, — „intentióm lévén az, hogy a tótajkú fiúk minél nagyobb szorgalmat fejtsenek ki a magyar nyelv elsajátításában“. Ha ez a lélek élt volna minden magyar lelkészben, akkor nem választana el ma a trianoni határ ezen áldott földtől.

Itt kötött egy életre szóló barátságot Greguss Ágosttal, ki később az aszódi paróchián is többször meglátogatta. A két zsendülő gyermek megérezte egymásban az elhivatottságot.

Felsőbb tanulmányait Eperjesen, a vértanuk és a hitvallók városában folytatta, hol a nagy bölesész Vandrák, a jogban híres Csupka András és az eszmélkedő teológus Munyay voltak vezető professzorai.

Bár a jogot is elvégezte, a szíve a papi pálya felé vonta, de előbb pedagógiai gyakorlatra kívánt szert tenni, s épp

Aszód közelében, a Szandai Sréter-családnál vállalt nevelőséget.

Majd tanulmányait kiegészíteni Bécsbe siet, másfelé el volt zárva protestánsoknak külföldre az út, s itt a jó sors a két Greguss-testvérrel hozza újra össze. A bécsi teológust a béri egyház 1852-ben meghívja lelkészének.

Csöndes parochiáján hamar családot alapít, hitvesévé téve leányát Esztergály Mihály pestmegyei főesperesnek, kinek átöröklő lelkiségét Petőfinek barátsága s a pátens elleni küzdelem jellemzik. Családi életéről az aszódi egyház jegyzője halálakor azt jegyzi fel, hogy hívei előtt példakép tündökölt. Csak a jó családapa lehet híveinek is atyja — ez volt életprogrammja. Ha családi életéről hallunk ma regélni, akkor lelkünkben Goldsmith Olivérnek az a képe újul meg, amit a wakeföldi papról festett. Hitvese hitben osztályosa, felesége fele segítője, nője örömeinek növesztője, bánatainak bontója volt páros életük minden perccetében. Az igazi nemes családfát náluk a gyermekek írták meg oly szép armálisra, mely méltó egy magyar ároni evangélikus családhoz.

Nemcsak pásztor, de atyja volt Bér népének, melynek a tagosítás alkalmával érdekét jogi tudásával meg is tudta védeni. Megtanította őket célszerűbb szőlőművelésre, terményeik okosabb értékesítésére, egymás segítségére; a takarékmagtárak megszervezésére. Maradék idejét nemcsak a maga lelki művelésére használta ki, de egyházmegyéje tanítóságát is olvasó szövetségbe szervezte.

Ott áll ő is a pátens ellen tiltakozók sorában, s kis egyháza alkotmányos életét

minden fenyegetés ellen megvédi és fenntartja.

Az aszódi lelkészi állást, melyre egyhangú bizalom hívja meg, 1868. márc. 15-én foglalta el. Bár egyénileg elég családi gondja van, de egyháza iskoláinak nemcsak gondját akarja viselni, hanem maga keres új cselekvési mezőkön új gondokat. E munkájában nem fárad el soha, mert kitartását mindenkor növeli az Úr, kinek nevében felvette a keresztet.

Hűséges szolgálója volt az oltárnak, buzgó hirdetője az igének, pásztori szava zsongító hab volt a viharzó lelkekre, gileádi balzsam a sebzett szivekre, példaadó hite az éjek évadjába világító tűz a megrendült lelkűek előtt.

Küszöbétől lelki szegény vigasz nélkül, koldus szívbeli adomány nélkül nem távozott. A régi egyházi jegyzőkönyv méltán írja: „Az ő nyáját mindenkor a jánosi szeretet, a hithűség tisztásán legeltette.“

Az egyház vagyonát tiszta és okos gazdálkodással derekasan megnövelte. Viszsaemlékezve a maga szegény tanuló korára, Podmaniczky Árminnal megalkotják az alumneumot. Tót nyelvű gyülekezetét igyekszik megmagyarosítani, s mikor 1880-ban ellenmunkára akad, villámló haraggal sújt a szava azokra, akik a magyar nyelv örve alatt templomkerülők lettek.

Petőfi iskolájának jelentőségét felismerte az egyház és a község szempontjából. A vidéki, egyszerű emberek látkörét azonban nehéz volt tágasabbá tenni. Bárhogy szerették hívei, a gimnázium kérdésében nem értettek vele egyet. A nem rég szabadságra jutott jobbágyság nem

bírta értékelni a kultúrhagyományokat. A kevés rétegű múlt nem kedvez ma sem Aszódon a történeti érzéknek.

Podmaniczky Ármin vagyoni összeomlása után mintha a bárói család érdeklődése is meglankadt volna az iskola iránt s kezdtek megbarátkozni egy községi felsőbb népiskola gondolatával. Az iskolában is bajok voltak. Rossz volt az épület, gyatra a felszerelés, változó a tanári kar.

Neki kellett ekkor a kormánykerék mellé állni, s nem hagyta el helyét még akkor sem, mikor az iskolára nézve bizodalmasabb idők jöttek. Két nagy válságon átment iskolát nem bízta többé a szelek játékára. Ezért tartották őt bizonyos tekintetben erőszakosnak, pedig csak erőskezű volt. És e mentő munkájában nem volt tekintettel semmire és senkire — a törvényen kívül.

Braun Lili német írónő „A titánok árnyékában“ c. művében írja, hogy a nagy tettek elhatározott emberek olyanok, mint a lunatikusok (holdkórosok), nem bírják el, hogy rájuk szóljanak, hogy háborgassák, vagy óva intsék őket. Ilyen volt Moravesik Mihály is a gimnáziumért vívott önzetlen harcában. Mikor a régi rozoga iskolát emeletre akarta felépíteni, az aszódi hívek a gyámintézeti gyűjtést a csövéri iskolára adták, nem az aszódira. Nagy lelke még se csüggedt el. Teher alatt nő a pálma.

Nines muzsika, multság, lakoma, lakodalom, hol gyűjtést ne rendezne iskolája javára. Maga az első áldozó, első áldozatai pedig a családjának tagjai.

1872. karácsonyára készen is lett 4265 forint költséggel az új iskola, anélkül,

hogy a híveknek egy fillérjébe került volna. Azután sem került semmibe.

Moravesik pénzügyi politikája csakhamar lehetővé tette az alumneum megépítését és az utcai házak megszerzését is. Közben 1875-ben kezdeményezésére országos Petőfi-ünnepet rendeznek, s ő, az ország legjobb koldusa — mint egykor az aranyszavú Székács püspök nevezte el — összekéregeti akkor a másfélezer forintra rúgó Petőfi-alapítványt. Ekkor kerül az iskola falára a magyar Tyrtaeus szellemi bölcsőjét hirdető márványtábla is.

Büszkén tekinthetett mindig erre az iskolára, melynek építéséhez a gazdák a segítséget megtagadták, s ő, a szegény pap, adta oda a lovait ingyen, míg az egyik párját nem adta ki a kaptatón.

Szerette nemcsak az iskolát, de a benne oktató tanárságot is. Szívesen adott nekik a maga elméjének gazdagságából, s élete dús tapasztalataiból. A tanári kar volt a második családi köre. Szerette a klasszikus műveltséget s annak igazságait. Mikor egyik fiát Iglóra adja diáknak, jeligéül ezt írja ajtajára: „Officia ante omnia.“ (A kötelesség minden előtt.) Fia meg is tartotta, s viszont odairatta a híres Moravesik-klinika előesarnokának márványára. Innen tovább zeng a szózat az aszódi szerény lelkész porló szívéből ezrek lelkébe.

Nagy tisztelettel és szeretettel vette körül a tanulóifjúság is. Az iskolák kezdeményezésére ülik meg aszódi lelkészének 25 éves jubileumát. Ez nem korpótlékszerű ünneplés volt, de a hálás szívek örömnappja, melyen messze vidék értelmiségének dobogott egybe érzelmi világa.

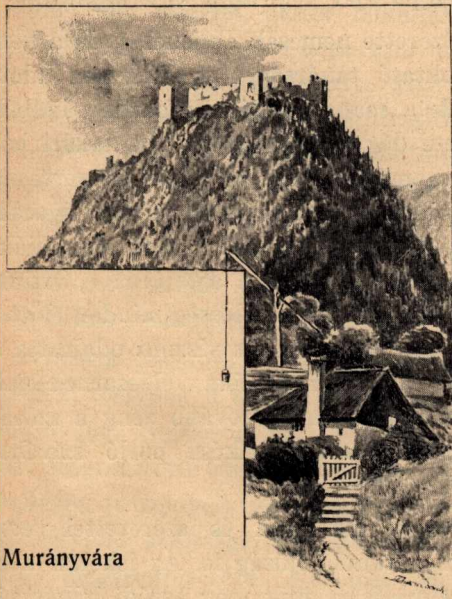
A 80. év határán szólította földi munkateréről égi pihenőre öreg, hívséges szolgálját az Úr. Teste visszatért az anyaföldbe, de szelleme és lelke közöttünk maradt, mert Moravesik Mihály neve en-

nek az iskolának történetében azonos lett: az önzetlen áldozatkészséggel, a mindent feláldozó munkaszeretettel.

Dr. Oravecz Ödön.

A magyar Felvidéken.

Júniusi számunkban arról írtunk, hogy igyekezzék mindenki hazánkban eltölteni a nyarat. A jó tanácsot nemesak előírtuk, hanem követtük is: bejártuk a Mátrát és a Bükköt. Csúsaikról messze kilátás nyílt: a magyar Felvidék hívogatott felkeresésére, a Királyhegy és a Magas-Tátra, balra meg a Gyömbér. Istenem, mikor még ott itthon voltunk!

Murányvára

Jókai regényeinek színtere elevenedett meg előttünk a Bükkben: az Örvénykő vadregényes tájékában jártunk, mikor a Barátfalvi levitát olvastuk. Nem kitalálás a tájak rajza, hiszen 1849-ben maga Jókai

is ott bújdokolt azon a helyen, melyet regényében élénk varázsolt pazar művészetel. Regényeinek leíró részeiből igazán Nagymagyarország ideálisan ragyogó és rajongó szemmel leírt képe tárul az olvasó elé. Leírásainak költői és mégis igaz voltát az tudja azonban méltányolni, aki maga is járt a regények színterén.

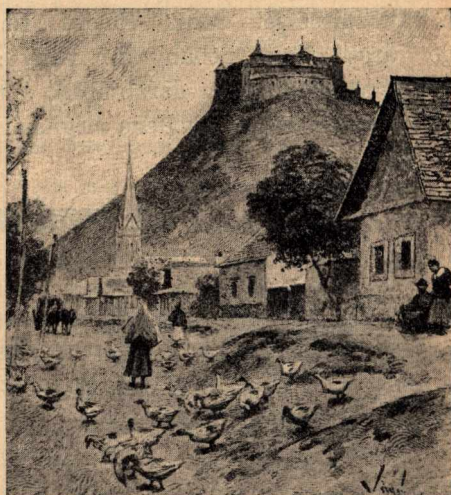
Vonzott a Felvidék látása, s nem tudtam ellenállni, hogy fel ne menjek. Idegen valutát nem kellett szereznem, mivel — sajnos, ez most a legtöbb magyar családban a helyzet — családunk egy része fenn lakik Zólyom megyében, s így a cserelátogatás elve alapján kárt nem okoztam országunknak valutáris szempontból. Hogy ott mit láttam: hogy még majd mindenki beszél magyarul, eredetileg cseh üzletekben (pl. a közismert Batánál) is tartanak már magyar alkalmazottat, ezt megemlítem, mert mutatja, hogy 14 év erős „munkája“ sem tudta onnan a magyarságot kiirtani. A Szepesség meg éppen többnyelvű terület, hol az uralkodó tót mellett német és magyar felírások is vannak; Gömörben is magyar táblák fogadnak, ez nagy kegy ezen a teljesen magyar vidéken!

Utam *Krasznahorka* várába vezetett; elvitt *Murány* romjai mellett. Eszembe jutott, hogy itt sem esehék hőstettei és szerelmi idillje játszódtott le. Itt is a magyar

Wesselényi Ferenc nádor és a murányi Venus, Széchy Mária szerelmét hirdetik a vár romjainak kövei a magas fensík festői széléről. Gyöngyösi, Arany és Petőfi szelleme vezetett oda engem olvasmányaim révén, hová most testileg is eljutottam. — Rozsnyó mellett pár kilométernyire mered Krasznahorka büszke vára. Az Andrássy Katinka szerzette dalt bizonyára mindnyájan ismeritek. Itt elfelejti az ember, hogy már nem Magyarországon jár. Hiába nem akar tudni a rendőr magyarul, ő az egyetlen; mert valóban útonútfélen paraszttól, polgártól csak magyar szót hall az ember. Az Andrássy-mauzóleumban vezető asszony bevallja, hogy most tanulta meg tótul is mondókáját, mert a teljesen magyar vidéken húsz évi ott tartózkodás alatt sem volt tót nyelvre szüksége. És ezen a vidéken tud a hódító önkény emlékoszlopot emelni annak emlékére, hogy ezerévi rabságból szabadult fel a tót nép: a Balassák vára alatt elterülő Kékkő községben áll egy oszlop, rajta 896—1918, s ezek az épületes sorok.

A képből jól ismert, épségben megmaradt Krasznahorka várában is minden magyarságról beszél: a tulajdonos Andrássy-család képei, bútorai, iratai is erre mutatnak. S itt újra Jókai Mór regényére kell gondolnunk, ez esetben a Lőcei fehér asszonyra. Ebben sem csupán a képzelet alkotott, van benne sok történelem, és földrajzi igazsága egyenesen meglepő. Ott van Serédy Zsófia, Andrássy Istvánné holtteste, felemelt jobbja még holtában is védi fiát attól, hogy édesatyjára löjjön: üveg koporsóban nyugszik kiaszott múmia-szerű teste. Ott áll a két kis ágyúcska, melyekkel a dervisgenerális öccseit arra tanította, hogy a labanc hadak élén majd

feltűnő atyjukra löjjenek. Valóban hatalmas kilátás mutatta már messziről a közeledő ellenséget. A jóságos Zsófia asszony, a várúr és a dervisgenerális képmása mellett ott található a lőcei fehér asszony kacér alakjának képe is, kiről tulajdonképpen Lőce emlékei regélnek, s ezek szolgáltatóknak igazolást Jókai Mórnak.

Krasznahorka vára

Mint magyar, nagy örömmel néztem mindent, de a falak képei keserű tanítással is szolgáltak. A családi képeken kívül a Habsburgok képmásai mutatják azt, milyen gondolkozású volt a vár mindenkori ura: Mária Terézia, II. József, Napoleon és a kis Sasfiók (a két utóbbi, mint Habsburg-rokon) igazolják a várúr aulikus, udvarhoz hű mivoltát. Nincs ott magyar hőse képe, talán Zrinyi Ilona az egyetlen, kit megtalálunk, legalább is futólagos szemlélet erre mutatott. Szegény magyar hazánk: a több százéves vár is testvérküzdelemlől beszél!

De nem beszél tót, még kevésbé cseh múltrol ez a magyar földdarab, ezt önézret-

tel és megelégedéssel állapíthattam meg. Ha most vasútvonallal szelik is át az Alacsony-Tátrától délre húzódó vidéket, a dobsinai jégbarlang környékét, s e vonal a Kassa—Oderbergi Vasút Margitfalva átlomását fogja összekötni Vöröskőn és Breznóbányán át Zólyom megyével: a múlt a miénk! Ezt semmi technika, semmiféle új kultúra el nem veheti, s meg nem változtathatja. Mint Földes Imre „Égő város“ című, néhány éve nagy sikerrel játszott irredenta-darabjában, a temetőt (tehát a múltat) kellene meghamisí-

taniuk a hódítóknak, a magyar múlt emlékeit kellene eltüntetniük a Felvidéken, Erdélyben és mindenütt. Jókai és más költőink műveiből, regényeiből azonban vissza lehetne ezeket mind állítani. Így, ha a most nagyrészt megközelíthetetlen helyeket magyar ifjú meg akarja ismerni, olvasson történelmi, földrajzi műveket, és olvassa költőink igazságot elénk táró alkotásait. Így nem vész el számunkra az a sok szép hely, melyet a trianoni béke elvágott hazánk testétől. Csak igyekeznünk kell erre.

Utazó.

A vadkanok rémei.

(Borzasztó történet.)

Cinóber Ambrus, Gedeon édesapja, még júniusban, tüstént a bizonyítványok kiosztása után, belépett az osztályfőnök úr szobájába s elkeseredetten így szólt:

— Tanár úr, az én fiam, Gedeon, számár!

A tanár úr írások fölé hajolva hallgatta e böles szavakat, s hirtelenében ez a gondolat röppent végig agyán: Hogy lehet ilyen homályos fejű fiúnak, ilyen éleslátású apja? Majd fennhangon így nyilatkozott:

— Még pedig nagy!

— Úgy látom e szerint, — mondá az öreg Cinóber, — fiam szellemi értékére nézve nincs köztünk semmiféle véleménykülönbség.

— Nincs, sőt igen örülnék, ha kedves fiával is így meg tudnánk érteni egymást.

Azzal a tanár úr melegen megrázta a búsongó édesapa kezét. Ha valaki kívülről nézte volna, az ablakon át, ezt a jelenetet, bizonyára azt hitte volna, hogy a tanár úr a tanári kar és a kultuszminiszter meg-

bízásából gratulál az apának az iskola legkiválóbb tanulójához.

A nevelés e két tényezőjének, a szülőnek és tanárnak összeesküvéséből született meg Gedeon nyári neveltetésének gondolata. A gondolat Kovács Endrében, az osztály jelesében öltött testet, ki rendkívül komoly arccal és egy közepes nagyságú utazótáskával július 1-én be is vonult Cinóberék takácsházai pusztájára. És ekkor megkezdődött a nevelések nevelése.

Kovács Endre érezte hivatásának nagyságát. Amit az egész tanári kar, sőt az ország több középiskolájának tanári kara egyesült erővel és a rendelkezésére álló pedagógiai eszközök egész seregével nem volt képes Cinóber fejébe beleverni, azt neki most egyedül kell megtennie két rövid hónap alatt. De hát meg kell próbálnia, ha már egyszer vállalkozott rá!

A ház ura úgy rendelkezett, hogy a fiúk délelőtt tanuljanak, s ezzel szemben a délutánt szórakozással tölthetik. Tanulni való akadt elég, de szórakozó alkalom

is bőven kínálkozott a pusztán. Mikor végeztek az ebéddel, Kovács Endre nevelő úr mindjárt Bandivá szelidült s olyan jó cimborra lett belőle, hogy Cinóber minden dél-előtti bűnét megbocsátotta. Együtt járták a tanyát, a réteket, az erdőt, együtt akarták szőrén megülni a lovat, de a ló nem akarta, s a nem akarásnak nyögés lett a vége. Együtt rákásztak a patakban és horgásztak a tóban, egy szóval, válogattak a falusi szórakozások ezernyi fajtájában.

Egyszer éppen ebédnél ült a család, amikor a kukoricaesősz jelentette, hogy vaddisznó pusztítja a kukoricát. Bandinak, mint ahogy színjeleshez illik is, tüstént eszébe jutott Zrinyi, a költő, aki tudvalévőleg egyes följegyzések szerint vadkan áldozata lett egy vadászaton. Gedeonnak ez nem jutott eszébe, (ő úgy látszik, e tekintetben más följegyzésekre alapította tudását), hanem amint a hírt meghallotta, egy pompás terv ötlött fel benne. Csodálatos dolog, hogy nyáron olyan ötletes tudott lenni Gedeon! Hősünk nem hozta nyilvánosságra ötletét, hanem ebéd után magához vonta Bandit, s e kérdést szögezte mellének :

— No, öcsém, facsiga, szeretsz-e vadászni?

— Nem tudom, még nem próbáltam.

— Akkor jó. Mert még én sem próbáltam. Tehát este kimegyünk vadkanlesre.

Bandi szabódott, hogyhát így, meg amúgy, veszedelmes ez, lám, Zrinyi is hogy járt, pedig ő hős volt, hát még a nagyapja, — de Cinóber nem engedett.

— Az ötlet el van vetve, megyünk vadászni. Csak nem kell félni. Der Dumme hat's Glück, vagyis bátrakat segíti a szerenese, mint a német mondja.

Hiába volt minden erőlködés, ahogy a vidékre lelopódzott a rózsaszínű alkony, Cinóber belopódzott apja dolgozószobájába, és fölszerelte magát a nagyszabású lesre.

A duplaesővű puskával és tíz tartalékpatrónnal felszerelve osont ki Nimród két utódja a hátsó kert kapuján, s tartott egyenesen a jelzett kukoricás felé. Óvatosan léptek hosszan elnyúlt testtel, s csakhamar odaérkeztek egy nagy táblának a széléhez. Már olyan sötét volt, hogy a kukoricát nem tudták megkülönböztetni a töktől, amikor lesállásba helyezkedtek.

Azaz hogy csak helyezkedtek volna! De nem tudták, hogy hogyan kell lesni. Bandi azt javasolta, hogy hasaljanak le, úgy legalább a vadkan nem veszi észre őket. Azonban ezt a javaslatot egyhangúlag elvetették, mert Cinóber szerint hasalásból nem lehet hirtelen „öltre menni“ a megsebzett vaddal. Végül is abban állapodtak meg, hogy beállnak a kukoricásba, s úgy állnak ottan mozdulatlanul, tettetve magukat, mint hogyha szervesen a kukoricához tartoznának. Cinóbernél lesz a puska, Bandinál a tartalékpatrónok, csak nem kell félni semmit, mert Cinóber majd lő, dirr-durr, és a vadkan elájul, és ha elájult, még egyet bele dirr-durr, és vége. Csak nem kell félni!

Ebben a pillanatban megzörrent a kukoricás a hátuk mögött, s nehéz léptek zaja hallatszott. A két hős megrezzent, tervszerűen, mintha két valóságos kukoricaszár lenne a langyos esti szélben. De csak egy pillanatig tartott a rezzenés. Ahogy az az egy pillanat elmúlt, Cinóber fogta a puskát, fölemelte, s úgy vágta a kukoricásba, mintha soha a kezében se lett volna, majd fogta Bandit, és anélkül, hogy

öt is a kukoricásba vágta volna, vele együtt elkezdett rettenetesen szaladni. De milyen szaladás volt ez! A legöregebb vadkanok nem emlékeztek ilyen szaladásra. Zalán futása ehhez képest gyatra tréning volt, vagy mélabús séta az esti korzón.

Ahogy szaladtak, Cinóber egyszer csak valamilyen neszre lett figyelmes. Mintha szárnycsattogást hallott volna, olyanféle zaj ütötte meg a fülét. Figyelni kezdett, majd hirtelen megragadta Bandi kezét.

— Figyelj csak! Hallottad a szárnycsattogást?

Bandi remegve szólt:

— Hallottam. Mit jelent ez?

— Most szállt inába a bátorságom. — Tovább!

Két hősünk rövid, de velős szaladás után partot ért, akorom mondani, kijutott a kukoricásból. Az esti háromnegyed homályban egy öreg vadkörtefa meredezett előttük az égnek. Mintha összbeszéltek volna, egyenesen annak tartottak, s perek alatt ott teremtek a fán, mint hogy ha ott teremtek volna.

— Meg vagyunk mentve, — szólt Geleon nagyot fújva. Egyelőre nem fenyeget semmiféle veszély.

Hallgatóztak. Úgy látszik, sikerült a vadkan előtt nagy előnyt szerezniök, mert semmi nesz sem jutott fülükhöz. Beszélgetni, vagyis inkább suttogni kezdtek, Cinóber bevallotta, hogy most már homályosan ő is emlékszik arra az esetre, amikor Zrinyiászt meglőtte a vadkan. De az biztos nem volt ilyen óriási dög!

Bandi felfigyelt.

— Hát te láttad is a vadat?

— Nem láttam, de a csörtetéséből tudom, hogy mekkorának kell lennie! Akár-

milyen kis vacak vadkantól csak nem ijedek meg!

Igy elmélkedtek egy darabig, aztán meg hallgattak egy másik darabig. De ez az utóbbi jóval nagyobb darab volt. Ha akkor a szívükbe látott volna valaki, vagy pedig fel tudta volna fogni a foguk vacogásából kijövő Morse-jeleket, bizonyosan megállapíthatta volna, hogy mindkettőn úrrá lett ez a nagy kérdés: Hogyan fogunk hazamenni?

És ez a kérdés mind nagyobb és nagyobb lett. Fekete felhővé vált lassan, mely elborította fölöttük az eget. Vagy mint hogy ha egy nagy madár szállt volna le az égből s terjesztette volna ki fekete szárnyait felettük, vagy mint hogy ha egy nagy marok nyúlt volna a szívük felé, s szorította volna meg rettenetes erővel: olyan volt ez a kérdés. Hogy fogtok hazamenni?

Képzletükben ezer meg ezer vaddisznó lepte el a körtefa környékét. Szinte hallották rettenetes rőfögésüket és látták hófehér agyarukat meg-megvillanni a csuda nagy sötétben. A vaddisznók vártak-vártak egyre a fára nézve, s amikor megúnták a várást, fogták magukat és leheveredtek, s csak minden tizedik vigyázott a vadászokra, mintha őrszem lenne.

Egy esőcsepp pottyant Bandi nyakára. Azután egy másik és egy harmadik is. Távolról villámlani kezdett, és a két vadölő remegve állapította meg, hogy két tűz közé került. Az világos volt, hogy a fán nem maradhatnak, mert amilyen szerencsájük van, föltétlenül beleüt a ménkő. Megkísérelték mérlegelni a helyzetet: melyik kellemebb, illetve kellemetlenebb: ha a vaddisznó tépi szét őket, vagy ha a villám vág beléjük. A mérlegelésnek nem lett po-

zitiv eredménye azon egyszerű oknál fogva, mert egyiket sem próbálták a két veszedelem közül. Végre is a mérleg egyik serpenyőjébe súlyos esőcseppek hullottak és lenyomták azt. A vadkanok rémei szepegve kúsztak le a fáról, s dőfésre készen tartva kezükben egy-egy tizenkettes patrónt, mint a nyíl, akarom mondani, mint a nyúl, hazafelé iramodtak.

A vacsoránál szótlánul ültek és tüntették el a legjobb falatokat, s csak akkor néztek ravaszul egymásra, mikor Cinóber bácsi délutáni vadkanleséről kezdett be-

szélni. Elmondta, hogy alkalmasint tévedett a kukoricacsösz, mert ő ugyan egy fiadvadkant se látott, hacsak ott az öreg vadkörtefa közelében nem vadkan csörtetett el mellette! Utána is akart lőni, de a jó vadász nem lő csak úgy bele a sötétbe, hagyta hát futni. Inkább majd holnap kísétál arrafelé.

Lefekvéskor Bandi Cinóberre sandított és így szólt:

— Te! Mi lett volna, ha édesapád mégis utána lő annak a vadsertésnek?

A történetírás új útjai.

Ha egy multszázadbeli alapos és kimerítő történelemkönyvet, valamilyen 50 kötetes mű egyik vaskos kötetét vesszük elő, bámulva olvashatjuk, hogy írója milyen pontosan tudja, hogy ebben és ebben a csatában hol álltak a lovasok, hol a gyalogság, ki hol, hogyan, mikor lépett a csatába, stb., stb. — mintha egy napilap hozná egy ütközet hírért. Valóban bámulatos anyagot, adattömeget halmoztak össze ezek a tudósok. Mi többet tudunk ma Rómáról, mint amennyit maguk a rómaiak tudtak. És a könyvtárakban évtizedek óta porosodnak ezek a kiváló munkák. Mert hiába van leírva bennük részletesen minden esata és országgyűlés, ha hiányzik belőle a történelem lelke. Mert a történelem egyáltalán nem események felsorolása. Az igazi történelem lélektan: korok és népek lelkeinek mélyébe világít, korszakok és kultúrák alakulatait, kifejlődését vizsgálja. Mért ilyen és nem más ez az egyiptomi hieroglifa vagy görög szobor, vagy gót katedrális? A történelem mai alakjában azt kutatja, hogy miben függenek össze egy

kor jelenségei, miben különbözik ez a kor egy másiktól, miből, hogyan és miért fejlődött és miért nem másképpen. Ennek a modern lélektani történelemnek alapkövét Spengler Oswald tette le „Untergang des Abendlandes“ című korszakalkotó művével.

Spengler a lélekből indul ki, az emberi lélekből. Lélek szerinte az emberben szunnyadó összes lehetőségek, képességek összessége. Élet: e lehetőségek valóráváltása. Élet addig van, amíg a léleknek vannak valóráváltható értékei, lehetőségei. Ilyen élete van egy kultúrának is. A kultúra lelkét egy nép lelkének összes lehetőségei adják. A kultúra élete addig tart, amíg ezek a lehetőségek valóráválthatók, és ha a lélek kimerül, akkor a kultúra is meghal. Ez Spengler első sarkalatos megállapítása: kultúrák születnek, kiélik képességeiket és meghalnak. Így halt meg az egyiptomi, így a görög kultúra, a „mágikus“ ókeresztény-bizánci-arab. Így született, él és közeledik halálához a nyugati kultúra, innen a mű címe. Nagy egységeknek látja ezeket a kultúrákat, magukban

zárt világoknak, ahol minden jelenség, minden gondolat, mely abban a kultúrában született, annak a bélyegét hordja. És Spengler kimutatja, hogy pl. az Euklidesi geometria éppen úgy része a görög kultúrának, mint ahogy a Descartes-Gaussi matematika a mi kultúránknak egyik kikristályosodása. A görög csak a láthatót ismeri el, gondolatvilága csak az érzékelhető dolgok világa. Innen van építészetének, szobrászatának zártsága, testisége, a festészet és zene majdnem teljes hiánya. A nyugati kultúra állandóan a végtelen, a világűr felé igazodik. Főművészei a zene és a festészet, tehát nem érzékelhetők. Matematikájában a végtelen (differenciálszámítás), geometriájában a tér játssza a főszerepet. Élete vége felé minden kultúra civilizációvá lesz, lelke kialszik, szerves élete mechanizmussá lesz, az ember géppé, a művészet elsatnyúl, a technika, kényelem és élvezetszeretet lép előtérbe, az emberek szűk és egészségtelen városokba költöznek, a kultúra elmeszesedik, megmerevedik, meghal. Így halt meg a görög kultúra Alexandria és Róma falai közt, így haldoklik Spengler szerint a mi kultúránk is.

Spengler legfőbb érdeme az, hogy a történelem-kutatás és írás helyett a meglátást helyezi előtérbe. Nem a tények fontosak, hanem a tények összefüggése, értelme; ne a halottat, befejezettet vizsgáljuk, hanem az alakulót, az élő. Ez a fontos nála és nem pesszimisztikus végkövetkeztése.

Spengler könyve a világháború alatt jelent meg és az első, aki követve az ő útját, új szemmel nézve a múltat, máris új, nagyszerű meglátásokkal gazdagította

tudásunkat, egy magyar építész, Ligeti Pál.

Első nagy műve, „Új Pantheon felé” címmel 1926-ban jelent meg, egy második rövidebb elzáró németül „Der Weg aus dem Chaos” címmel. Ligeti fölfogta, magáévá tette Spengler történelem-látását és továbbvitte. Továbbvitte, mint történész és mint művész. Mert újból rámutatott arra, hogy a művészetek legtisztább, legérzékenyebb kifejezői koroknak, s így a művészetek történetében íródik le legtisztábban, szeizmográfai pontossággal a történelem útja.

Spengler szerint minden kultúra önmagában él, születik és enyész el. Az egyes kultúrákat semmi sem kapcsolja össze, egymástól idegenül, egymást soha meg nem értve élik le életüket. Ligeti kimutatja a kultúrák egymásközötti összefüggését, a kultúrákat összefoglaló nagyobb egységeket, az egyes kultúrák sorrendjének, jellegének törvényszerűségeit, sőt tovább a kultúrákon belüli rövidebb korszakok, divatok, mozgalmak szükségszerűségének törvényeit. Minden ilyen egység hullámszerűen emelkedik, ér tetőpontra, esik, mélypontra ér, hogy újból emelkedhessen. Minden emelkedés olyan korszakot jelent, amelyben társadalmi rend és szigorú közösség uralkodik. Művésze az építészet, mert emberek ezrei, névtelen tömegek dolgoznak közösen, ezért ezt Ligeti építészeti korszaknak nevezi. Ezzel indul minden kultúra. Minden kultúra vége festői korszak: a közösséget egyéniségek, a rendet szabadság váltja fel, nem tömegek alkotnak műemléket, hanem egyéniségekre büszke egyesek. A két korszak közt rövid tetőpont van, amikor törvény és szabadság, tömeg és egyén egysúlyt tart, ez a szob-

rászat virágzásának kora. Lássuk például a nyugati keresztyén kultúrát. Első korszaka, a hullámvonal emelkedése, a középkor, szigorú vallásosságával, társadalmi rendjével, a szokások, művészetek, gondolkodás áthághatatlan törvényeivel. Ugyanekkor virágzik az építészet, a román és gót stílus; ezek a legnyugatibb és legkeresztyénibb stílusok ekkor fejlődnek ki, míg a többi művészet aránylag visszamarad. Egyéniségekkel még alig találkozunk, a dómokon névtelenek ezrei működnek közre. Szobrászi korszak a renaissance, Michelangelo kora. Szobrászi az építészet is: az oszlopok, párkányok külső plasztikáért, nem architektonikusan tagolják a falakat, és szobrászi a festészet is: csak testet, való, érzékelhetőt ábrázol. A renaissanceot festői kor követi, ebben élünk ma is. Nincs általános társadalmi rend, nincs egységes vallás, nincs közös gondolat. Mindenki önálló, szabadon gondolkozó, a tömegetől elkülönülő egyén akar lenni. A barokk építészet már festői, fény-árnyék hatásokon alapszik, a szobrászat még erősebben, míg a festészet most kezd csak virágozni: a renaissance szoborszerűségét színes festői-ség váltja föl, míg végre elérkezik a legfestőibb, legzeneibb kor: az impresszionizmus kora. Ilyen hármas tagolást azonban az egyiptomi kultúránál is látunk. Piramisokkal kezdődik, majd egyszerű szobrászattal teremt, míg ez is elfestőiesedik. Ilyen a görög kultúra is: kezdetben teremt meg a dór és ión építészetet, középső korában él Phidias és Praxiteles, vége a barokkosan festői hellenizmus és a római falfestések kora. De ha ezeket a kultúrákat jól megfigyeljük, azt látjuk, hogy az egész egyiptomi kultúra milyen erősen kötött,

milyen rendezett, milyen építészeti; milyen szabad, nem egységes, festői ezzel szemben a miénk, még építészeti korszakában is: mennyivel szigorúbb, tömegesebb az egyiptomi templom egy csipkés, komplikált, vibráló gótikus dómnál. És a kettő között a görög milyen kiegyensúlyozott, milyen harmónikus, milyen szobrászi. És valóban, a görög szobrászattal sem az egyiptomi, sem a miénk nem múlja felül.

De ha külön nézzük valamely kultúra rövidebb korszakait, pl. a mi középkorunkat, úgy abban is találunk egy kezdeti, szigorúbb kort, egy szobrászati (XIII. sz.) és egy festői, a gót stílus hanyatlásának korát. A renaissance kezdete is architektonikus, ekkor alakul ki az építészet stílusa. A középső korszak a Michelangelo és Ráfaelé, míg végét a velencei festők színesége és Correggio fényjátékai jellemzik. Az újkor eleje hozza létre a barokk építészetet; a XVIII. sz. antikizáló, festészete ráfaelizáló, míg a XIX.-ben a festőiség lép előtérbe egyszerre az individualizmussal és szabadságszeretettel. Így sorakozik kor után, mint valami nagy hullám, mely újabb, kis hullámokból áll, míg az egész egy nagy, minden eddigi emberi törekvést átfogó hullámot képez. És ha ma mélyponton, hullámvölgy mélyén vagyunk is, új építészeti, építő és rendszerető korszak küszöbén állunk. Hasonló ponton, mint az ókor a Pantheon felépülése előtt: akkor is egy új, a romlott rómaival szemben fenkölt, keresztyén kor következett. Ezért optimista Ligeti, ezért bíztat minket, hogy higgyünk a jövőben és törekedjünk minden erőnkkel egy „új Pantheon felé!”

Valér Erik.

A déli harangszó.

Egy szénásszekér bandukolt az országúton. Magasra verte fel a fehér port. Az útszélről nem lehetett kivenni a szekér körvonalait. Azt, hogy valaki kíséri is az ökröket, melyek lassú lépéssel haladtak előre, csupán a vidám füttyszóából lehetett megtudni, mely a magas szekérről messze tovaszállt, keresztülvágva a porfelleget a mezőkön át . . . Egy barna kislány biztos meghallotta . . .

A szekér lassan haladt. Tikkasztó meleg volt. Az égen egy fehér foltöcska sem zavarta meg a kék mennybolt esodálatos épségét. A nap tűzött. Szinte látszott, amint az országút melletti fű barnult a lángoló sugarktól. A legény nem törődött vele. Ökrei is mentek, ahogy mentek, ráér . . . Csak néha suhintott egyet ostorával, amikor arra a barna lányra gondolt, mondott egy cifrát, hogy siessenek már az állatok, aztán megint elmerült a füttyülésbe. Észre sem vette, hogy már látható a falu. Pedig már eléje tünt az alföldi helyecske a maga piros-hagymás tornyával, melyről százfelé szétomolva pattan vissza a napsugár. Ott voltak előtte az első házak, melyek mélyen belesüppedtek a porba. Ott kavarogtak körülötte a cigánygyerekek, hányták a cigánykereket, meg leheveredtek a fűbe s lustálkodva számolták a percekét, s kapkodtak a lepkék és legyek után, melyek röptükben elszálltak barna areuk felett. Aztán beljebb került. Még mindig elmerülve füttyülte:

„Szüret után lesz az esküvő”.

Nem vette észre, hogy már a házak között halad, csak a templom előtt hallgatott el, befordult egy kapun s eltűnt.

Akkora port hagyott maga után, hogy a házakat sem lehetett látni. A fehérre me-

szelt épületek csak lassan bontakoztak ki. Az ablaküvegek még így is szürkék a rászállt portól, a mézszemecskék sem tiszta fehérek már, ha közelről megnézi az ember: ráborult azokra is a szürke lepel.

A falu esendes. Dél előtt mindenki munkában van: az asszonyok főznek, férfiak, leányok a mezőn dolgoznak. A gyermekek benn kuporognak az udvaron. Az egyik nagy köcsögből issza az aludt tejet, a másik a kutyával játszik, a harmadik anyja szoknyáját fogja, s hátráltatja a főzést. Pedig dél lesz mindjárt: sietni kell. Mondja is az asszony:

— Eriggy a többihő'! —

De a gyerek nem mozdul.

Az ivó kislány beteszi a bögrét a konyhába: elég vót! aztán kimegy megint. Az udvar végén, az istállók mögött egy piciny ér húzódik. A gazda kiszélesítette a medrét s kacsas-úsztatót csinált belőle. Most is ott lubickol egy pár kacsamama s mutatja sárgapelyhes gyermekének, hogyan lehet a vízben előbbre jutni. A kicsik megpróbálják. Ügyetlenül belevetik magukat a vízbe, de gyorsan ki kell jönni, nem megy. Inkább megnézik mégegyszer, hogy kell.

A kislány nézi. Tetszik neki az állatok nagy igyekezete. Figyeli minden mozdulatukat, felkacag, amikor a kicsinyek oly helyes-ügyetlenül bukznak fel a vízben. Egyszer csak felcsendül az anya hangja:

— Erzsi! györe, kimegyünk apához! —

— Nem megyök — válaszolja a gyerek, — nézöm a kácsákat!

Az asszony megfogja a két másik gyerek kezét. Mindjárt visszajön úgysis. Erzsi jó lány nyugodtan itt hagyhatja egyedül.

Amint kimegy az udvaron, hallja még gyermeke kacagását. Aztán kiér a mezőre.

A kacsák lubickolnak tovább. Most az egyik kicsi minden erejét megfeszíti, s ime: halad előre. Nagy büszkén végignéz kis testvérein s úszik-úszik a víz közepéig. De ott elfárad. Lábai nem bírják tovább hajtani a vizet. Bukdácsol előre-hátra.

Erzsi megrémül. Ugy örült, hogy az egyik kicsinek sikerül végre elindulni s most nem tud visszajönni. Hamar belép a vízbe s meg akarja fogni a kis állatot. Amint azonban előre hajolt megesúszott az agyagos talajon s orrabukott. S bárhogy igyekezett is felkelni, újra meg újra elesúszott. A kacsák megíjedve, hogy mily szörny került közéjük, elszaladtak. Erzsi pedig fekvé maradt. Testét éppen hogy elborította a víz. Fejecskéjét még igyekezett kiemelni, de elfáradt s ismét vizalá bukott.

Egyszerre megkondult érees hangjával a harang. A lány szellő messze-messze vitte a hangokat. A mezőn megállt a munka. Az asszony átadta férjének az ebédet, s visszafelé vette útját. A szomszédasszony megkérdezte:

— Hát az Erzsit hun hagyta? —

— Otthon maradt a lelköm, mer hogy ü a kis kácsákat nézi. Hát nézző, ha kedvő tartja!

S közben csegett-bongott a harang. Elszállt a mezőre, a falu minden egyes házába. Erzsi is meghallotta: még egyszer felemelte fejecskéjét. Már kábult volt, de ezt a hangot még megismerte, mintha az ő harangjuk lenne . . . Aztán megint lebukott kicsiny feje. Most még jobban hallotta a harangok zúgását, egész közéről. Ilyen közéről még sose hallotta. Ugy érezte: benne van. S a kislány lelkét valóban az égfelé szálló déli harangszó vitte a mennyországba. Még egy

ideig látta a házat, az anyját, amint a konyhában főz, a tornyot, a mezőt, aztán elmosódott minden szeme előtt. Már túl magasra vitte a harang ölelése.

Alig, hogy elszállt az utolsó hang, hazaért az asszony.

— Erzsi! — kiáltotta —hun vagy? —

Aztán, hogy nem jött körülnézett az udvarban. A kacsák megbujtak a szilvafa árnyékában.

— Hun löhet az a gyereök? — kérdezte magától az asszony. Egyszerre megdermedt: a tóban valami test fekszik mozdulatlanul. A testen gyermeke ruhája.

— Isten irgalmazz! — kiált fel, s rárohan gyermekére. A kis test még meleg: anyja karjai közt hül ki lassan . . . A két kicsi bámulva állja körül. A kisebbik anyja szoknyájába dugja fejét. Fél. Anya olyan sápadt és olyan íjesztően néz. A nagyobbik nem érti miért fekszik Erzsi olyan nyugodtan.

— Erzsi györe mán no játszani — mondja. Aztán elmegy, beszél a szomszédékhoz, hogy Erzsivel valami van. Hogy anya olyan furesa s jön a szomszédasszony.

— Hát mi az lelköm — kezdi, de abba hagyja, mert látja mi történt. Előveszi a zsebkendőjét és törülgetni kezdi könnyeit. Az anya még mindig maga elé bámul. Majd megszólal:

— A kácsausztatóban tanátam. — Avval bemegy a szobába. A gyerekek kinn maradnak. Rázendítenek ők is. A szomszédasszony mondja nekik, hogy Erzsi meghalt. Erre még jobban sírnak. Bentről az anya sírása hallatszik.

— Erzsi lelköm! — Aztán semmi. A gyerekek belefáradnak. Csend lesz az udvaron. Csak a szomszédasszony sopánkodik esípőre tett kézzel, hogy ilyen megtörtén-

het, és mi lösz, ha majd a gazda hazagyün! Amikor látja, hogy nem segíthet semmit, hazamegy. Magával viszi a gyermekeket is. Otthon gyorsan továbbadja: meghalt a Kovácsék Erzsije, belefulladt a kácsa-usztatóba.

Ezalatt a füttyülő legény megint elindul az országúton. Most gyorsabban halad a szekér: üres, megy új szénáért. Frissebb nőta is hangzik ajkán:

— Nekem olyan asszony kell . . .

Messze csendül a fütty szava. Feltekint a dolgozó leányhad a mezőn. A férfiak nyugodtan dolgoznak tovább.

Minden olyan, mint egy órával ezelőtt. Az

ég sem változott. Még most sem tűnt fel egy báránnyelű sem. A porfelleg is éppen úgy kíséri a szekeret, mint az előbb. Csak hogy most üres a szekér.

A legény azt gondolja, ez az egyetlen változás, ami történt.

Pedig míg őt rázta a szekér, odabenn a máskor oly esendes faluban, nagy csoportosulás van, egy ház köré gyűlt az összes asszony és gyermek. Siratták a kislányt és . . . szidták az asszonyt, hogy mér' hagyta otthon a gyerekét!

Másnapra eltűnt a kaesausztató.

Harmadnap egy kis sírhanttal több volt a temetőben.

Liedemann Éva.

Pályázat.

Az Ifjú Évek szerkesztősége pályázatot hirdet a következőkben:

1. **Elbeszélés.** Tárgya szabadon választható. Terjedelme az Ifjú Évek 2—3 oldala. Pályadíja 25.— P.

2. **Humoros elbeszélés.** Terjedelme 2—3 oldal. Pályadíja 25.— P.

3. **Lírai költemény.** Pályadíja 15.— P.

4. **Tudományos értekezés.** Tárgya bármely tudományágból választható. Terjedelme nincs megkötve. Pályadíja 25.— P.

Pályázati határidő 1932. november 15. Pályázhatnak mindenki, aki az Ifjú Éveknek előfizetője. A pályázat titkos. A pályaművet jeligével lássuk el, s jeligés levelet mellékeljünk hozzá. A jeligés levélbe a név mellé írjuk be azt is, hogy milyen úton fizetünk elő az Ifjú Évekre.

A munkákat csak a papír egyik oldalára írjuk géppel, ritkított sorokban, vagy pedig nagyon jól olvasható kézírással. A borítékra írjuk feltűnően e szót: „Pályá-

zat“ és a feldolgozott tétel sorszámát. (Pl. ha elbeszélés, akkor 1., ha humoros elbeszélés, akkor 2., stb.) Ugyanezt magára a pályamunkára is írjuk rá.

A pályadíjat a szerkesztőség minden esetre egy összegben, a legjobb munkának ítéli. Amennyiben a pályázatok közt nincs megfelelő, a díjat nem adjuk ki.

A pályázat eredményét és a pályadíjat nyert műveket lapunk karácsonyi számában közöljük. E tekintetben esetleg kivételt kell tennünk a tudományos értekezéssel, ha annak terjedelme a közlést lehetetlenné teszi.

A pályadíjban nem részesült, de érdemes munkákat lapunk későbbi számaiban közöljük.

A pályázat titkos jellege megmarad és csak a díjazott, illetve közlésre szánt művek jeligés leveleit bontjuk fel.

Reméljük, hogy pályázatunk felkelti kedves olvasóink érdeklődését, és úgy a pályázatok számát, mint értékét tekintve, eredménnyel fog járni.

2. BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenként 2 pont.)

1.

S
S
SSSS
S
S
S
S

t = d

járat járat
járat járat
járat járat

2.

ÁR
ÁR Vas írma g **Á** $\frac{b}{a}$
ÁR

3.

H = T

ár, ár, ár
ár, ár, ár

K

4.

EMBERSZEPT

5.

' utcagyerek

zúzmó b = v

3. SZÁMREJTVÉNY.

(6 pont.)

22, 47, 64, 14, 46, 51, 26, 63, 34, 31, 57, 75	kényszerhelyzet
70, 16, 23, 50, 37, 65, 53, 6, 68, 67, 21	itt kötött Bocskay békét a törökkel
35, 18, 74, 28, 1, 62, 12, 58	vadállat
3, 39, 81, 42, 48, 20, 5	isteni tulajdonság
73, 40, 4, 77, 56, 49, 68	harci eszköz
30, 10, 79, 17, 60, 32, 11	az elemek harca
78, 7, 52, 11, 71, 2	férfinév
43, 82, 54, 24, 72, 44	férfinév
9, 45, 33, 25, 76, 27	uralkodó
61, 55, 8, 38, 13, 59	házánk egyik része
36, 29, 69, 15, 80	földműves szerszám
2, 66, 38, 19	tüzelő anyag
41	mássalhangzó
1—82	ismert vers utolsó szakasza

4. MONDJÁTOK MEG, HOGY . . .

1. Ki volt akkor a zsidók főpapja, mikor Jézust megfeszítették?
2. Ki írta az Apostolok cselekedetiről szóló könyvet?
3. Hány részből áll Luther Kiskátéja?
4. Melyik zsinaton égették el Husz Jánost?
5. Melyik magyar király vezetett keresztes hadat a Szentföldre?
6. Hogy hívják Máttyás könyvtárának híres könyveit?
7. Ki találta fel a könyvnyomtatást?
8. Ki írta a „Reményhez” c. költeményt?
9. Ki foglalta először rendszerbe a növények világát?
10. Miért nevezte el Kolumbus „indíán”-nak Amerika népét?
11. Hogy hívták azelőtt Oslo városát?
12. Ki festett körképet a magyarok bejöveteléről?
13. Ki festette a „Krisztus Pilátus előtt” c. képet?
14. Ki repülte át először az Atlanti oceanát?
15. Mit jelent ez a három betű: SHS?

(Mind a 15 kérdés megfejtése 6 pont, 10-é 4 pont, 5-é 2 pont.)

Kedves olvasóink az elmúlt évben olyan nagy érdeklődéssel fordultak a rejtvényrovat felé, hogy szerkesztőségünk ezévben még gazdagabbá és többoldalúvá igyekszik tenni lapunknak ezt a kedvelt rovatát.

Elsőbb is azt jelentjük be fiatalabb olvasóink buzdítására, hogy kiküszöbölve azt az igazságtalanságot, mely kicsinyeknek és nagyoknak egyenlő megítélésével járt, ez évben kettős pontversenyt indítunk.

Nem fogunk közölni külön fejtörőket nagyoknak és kicsinyeknek. Erre nincsen szükség, hiszen úgy is igazságosan megoldható a kérdés, ha a megfejtőket egyszerűen két táborra osztjuk, s külön pontozzuk a felsősök és külön az alsósok elért eredményét.

Lesz I. és II. csoport. Az I. csoportba tartoznak az ötödikesek és a náluk magasabb osztályba járók. Természetesen ide tartoznak a nem nyolc osztályú iskolák azon növendékei is, akik a középiskolák felső fokozatának megfelelő osztályokba járnak (felsőkeresek, tanító-, tanítónőképzők stb.).

A II. csoportban az I—IV. osztályosok versengenek.

Ez az újítás szükségessé teszi azt, hogy minden megfejtő közölje minden alkalommal osztályát is.

A megfejtésért járó pontszámokat minden rejtvénynél jelezzük.

Ha valaki rejtvényt küld be közlésre és az az Ifjú Években meg is jelenik, annyi pontot kap, ahány a rejtvény megfejtéséért jár. Saját rejtvényének megfejtéséért pontot nem adunk senkinek.

Eddigi gyakorlatunktól eltérően minden alkalommal közölni fogjuk a pontverseny teljes állását.

Kérjük a megfejtőket, hogy olvashatóan, rendszeren írják megfejtéseiket. Ha valaki a megfejtésen kívül mást is küld, pl. közlésre szánt rejtvényt, azt külön papírosra írja és külön írja alá.

A pontverseny mindkét csoportjának legjobb-jait évvégén jutalmazzuk, de mindkét csoport megfejtői között minden alkalommal egy-egy jutalmat sorsolunk ki. A sorsolásban való részvételhez egy rejtvény megfejtése is elegendő.

E számunkban közölt rejtvények megfejtését szeptember 30-ig kell beküldeni.

Ezúton hívjuk fel *Kabay Jánost, Csák Istvánt, Ritter Dalmát, Szepessy Zoltánt* és *Sass Miklóst*, közöljék velünk címüket, mert az elmúlt évben nyert jutalmakat nem tudjuk másképpen hozzájuk juttatni.

XI. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM.

BUDAPEST, 1932. SZEPTEMBER 10.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat. Kiadja: **Algóver Andor.**

Felelős szerkesztő: **RUTKAY-MIKLIÁN GYULA.**

Főszerkesztő: **Dr. BÖHM DEZSŐ.**

Lapunk minden hó 10-én jelenik meg a tanév folyamán.

Előfizetési ára egy évre **4** pengő, egyes szám ára **50** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4, II. emelet.

A kiadóhivatal vezetője: **SZUCHOVSKY GYULA.**

Postatakarékpénztári csekkszámja száma 26111.

Hivatalos és fogadó-órák minden szombaton 6—7.